

НИКИ ФРЕНЧ

НЯКОЙ
ВИЖДАЛ
ЛИ Е
ШАРЛОТ
СОЛТЪР?

Превод от английски
Вера Балабанова

AMG
PUBLISHING

София • 2024

Преди трийсет години в малко градче, в Източна Англия, където земята е погълната от мочурища и блата и от морето духа силен вятър, една жена изчезна.

Беше посред зима, хлъзгаво и тъмно, но идваше Коледа. Имаше празнични светлини по главната улица, украсени елхи по прозорците, пушек, издигащ се от комините на къщите. И в един хамбар, в края на градчето, хората се събираха, за да празнуват.

Но един човек така и не пристигна и животът в това обикновено малко градче се промени завинаги. Нейното изчезване постави началото на верига от ужасяващи събития, които помрачават живота на две семейства от повече от три десетилетия.

Това е история за мрачни тайни, които са били погребани преди цяла вечност, но които никога не са загубили силата си, както и за влиянието, което миналото има върху настоящето.

Това е историята на хората, чиито животи се преобърнаха в онзи зимен ден: синове и дъщери, братя и сестри, партньори и приятели.

Това е историята на една жена. Тя е съпруга, майка, довереник. Тя е импулсивна и добронамерена, и пълна с живот. Когато хората я описват, използват думите сияеща, жизнена, щедра, оптимистична. Тя е жена на удоволствието – обожава храната, червеното вино, дългите горещи вани. Обожава да танцува. Да се разхожда във всякакво време. Пъзели. Клюки. Сълзливи филми. Хубави дрехи. Пърленки. Мармалад. Случайности. Божури и ароматен грах. Свещи. Крастави кучета. Загубени каузи.

Тя обича живота. Обича хората. Но най-много обича четирите си деца.

Името ѝ е Шарлот Солтър.

Той погледна нагоре.

- Това добре ли звучи?
- Беше хубаво. Повече от хубаво. Беше наистина добро.
- Значи е готово.

ПЪРВА ЧАСТ

1990

1

– Къде е Чарли?

Ети не можа да чуе. Празненството едва беше започнало, но вече имаше шумотевица от гласове и Нийл Йънг звучеше от тонколониите. Отметна къдравата си коса от лицето си и се наведе към Грег Акърли.

– Какво? – попита тя, като се усмихваше в притесненото му лице.

Чувстваше се щастлива и лека, някакво усещане за вълнение минаваше през нея. Беше краят на семестъра. Вълнението от Коледа я беше превзело, партитата, излизанията и сутрините на сънливо излежаване в леглото. Грег отвърна на усмивката ѝ. Беше толкова близо до него, че можеше да усети аромата му и да види блясъка от пот по челото му. Той се беше потрудил, за да подготви всичко това.

Ети вече имаше достатъчно братя. Може би твърде много. Но той винаги ѝ е бил нещо като още един брат. Тя погледна към изписаните му скули, сините му очи, аурата на заетост, която го обграждаше. Беше привлекателен, мил, малко срамежлив. Ако не ѝ беше като брат. Ако не беше три години по-голям от нея. Всичко беше някак объркващо. Така или иначе тази вечер друго момче беше в главата ѝ.

– Какво? – каза тя.

– Къде е майка ти? – попита той, като говореше по-ясно и по-бавно, като на глух човек. – Искам да види колко красиво изглежда всичко. Преди да го съсипят.

Ети се огледа в хамбара. Беше отнело целия вчерашен ден за Грег и баща му, Дънкан, да разчистят боклуците, а после да пометат и измият. Сега имаше декорация от цветя, гирлянди, панделки и цветни лампички. Дългата дървена маса, зад която стоеше Грег, беше отрупана с бутилки, чаши и широка купа с пунш, обградена от декоративни зелени клонки. В другия край имаше многообразие от кишове, разядки и хапки.

– Тя не е ли тук?

– Не.

Ети въздъхна с раздражение.

– Първо ми казва да дойда по-рано, а после не си прави труда тя самата да се появи. Вероятно иска да влезе с гръм и трясък.

Грег гледеше зачервеното и жизнено лице на Ети и си помисли, че тя не разбира колко специална беше майка ѝ, каква късметлийка беше да е дъщерята на Чарли вместо например дъщерята на собствената му майка, Франсис, която понякога лежеше по цял ден или седеше прегърбена на фотьойла с празен поглед. Ети приемаше жизнеността и топлината на майка си за даденост, дори се срамуваше от тях, като не разбираше, че те бяха като огън, на който да се стоплиш.

Ети забеляза изненадата, изписана на лицето на Грег, и я жегна чувство за предателство срещу майка ѝ. Но тя го потисна. Приятелите ѝ я чакаха на входа на хамбара. Ким и Роза бяха там, както и Роби, който беше в горния клас, а Ети знаеше, че е дошъл заради нея.

Една светкавица я накара да мигне. Брат ѝ, Найъл, беше затворил едното си око зад фотоапарат за моменти снимки.

– На Кийт е – каза той, като отново фокусираше. – Няма да си личи особено.

– Устата ми беше пълна – каза Ети. – Не трябва да снимаш хората, докато ядат.

Найъл погледна към масата и насочи обвинителен пръст към клонките около пунша.

– Това не е ли венец? Като тези, които се слагат на погребение?

– Доставиха го по погрешка – каза Грег. – За Дорис Уинтърс е. Тя почина миналата седмица на деветдесет и седем години. Вероятно утре ще дойдат да го вземат. Реших, че няма да има нищо против първо ние да го използваме.

– Наистина ли си облякла това? – Найъл попита Ети.

Ети погледна надолу, сякаш виждаше дрехите си за първи път: къса черна рокля с памучна риза отгоре и нейните *Doc Martens*¹.

– Явно.

Тя не мислеше, че има за какво да се извинява. Найъл беше облечен със сив костюм, който изглеждаше няколко размера по-малък от нужното, и лилава копринена вратовръзка с голям, дебел възел. Грег беше с дънки с пръски от боя, стара риза, навита до лактите, а на главата си имаше захабена шапка с козирка, която баща му често слагаше.

Ети видя другите си двама братя да стоят на няколко метра и да си говорят съсредоточено. Тя заговори с тон, който се доближаваше до крещене.

– Пол. Оли. Елате тук.

Двамата се понесоха към нея. Оли подаде ръка на Грег, който беше в класа му през цялата година, но така и не се сприятелиха. Грег вдигна бутилката си с бира в отговор и отпи сериозна глътка.

– Найъл смята, че съм облечена неподходящо – каза Ети.

– Какво въобще означава това? – попита Пол.

Оли се ухили.

– Хубава вратовръзка, Найъл.

– Дойдох направо от работа – каза Найъл, сякаш това беше някакво порицание и към тримата.

Виждайки тримата си братя в тази странна социална обстановка, Ети си помисли, че има нещо комично в това колко различни бяха. Найъл беше висок, солиден, с тежък крак. Пясъчнорусата му коса беше късоподстригана. Макар Оли и Ети да бяха все още в къщата, Найъл вече имаше примирения, ненавистен маниер на детето, което беше останало, сина, който се беше включил в семейния бизнес.

Пол не само изглеждаше различен, а и като от различна раса. Той беше малък и слаб, с меко кръгло лице, което го караше да изглежда по-малък от неговите двацет и една години. Той беше детето, което си беше тръгнало, беше отишло в колеж. Никога не говореше за това, но Ети имаше чувството, че нещата не се получават, че има някакви лоши новини, но Пол не им беше казал. Пол не споделяше с хората.

Оли беше братът, който приличаше на нея. Или поне така казваха хората. Те бяха забавните, купонджиите, тези със стила секс, наркотици и рокендрол. Разбира се, не беше толкова просто. Нищо не беше. Но Ети смяташе, че така ги приемат останалите. Хората се дразнеха на Найъл и се притесняваха от Пол. Но с Ети и Оли всичко беше наред.

– Трябва да се снимаме – каза Ети, докато правеше знак на приятелите си, че скоро ще отиде при тях.

¹ Марка обувки, чиито основни модели са боти с груба подметка. – Бел. прев.

– Защо? – попита Найъл.

– Всички сме заедно. Петдесетият рожден ден на татко е.

Тя взе фотоапарата от Найъл и го даде на мъж на средна възраст, когото не познаваше, и го помоли да снима. Събраха се близо един до друг.

– Усмивки – каза мъжът.

– Усмийте се, сякаш сте на парти, на което искате да бъдете – каза Оли.

– О, боже – отвърна Найъл.

Когато моментната снимка излезе, на нея се виждаше как Найъл поглежда към Оли, Пол е отнесен и само Ети се усмихва на камерата. На заден фон беше размазан Грег, който се наливаше с бира.

– Идеално – каза Оли, – а сега ще се видя с едни хора отвън и ще си махна главата, за да мога да понеса остатъка от тази вечер.

Докато той се отдалечаваше, Ети се обърна към Пол.

– Добре ли си?

– Не съм в настроение.

Ети си каза наум, че тези дни той никога не беше в настроение, но му отговори възможно най-весело.

– Не мисля, че някой от нас е.

– Мислех, че трябва да отидеш на друго парти?

Тя поклати глава срещу приятелите си.

– Да, ще се измъкнем, когато можем.

Пол смърми нещо неразбираемо, взе бутилка бира и изчезна. Той беше с шест години по-голям от нея, но все още изглеждаше малък и неоформен. Когато тя беше дете, бяха близки, но сега той я потискаше. Той беше толкова тих, сериозен и наблюдателен. Караше я да се чувства виновна, че има приятели и гаджета и че се забавлява, а вината я караше да се чувства ядосана.

Ким дойде и сложи ръката си върху нейната.

– Хайде да тръгваме – прошепна тя.

– Изчакай една минута. – Ети се обърна към Найъл. – Виждал ли си мама?

Найъл сви вежди.

– Не дойде ли с теб?

– Аз не дойдох от къщи, а директно от Ким. Пени тук ли е?

Пени беше приятелката на Найъл и когато Ети я спомена, той още повече се начумери.

– Не съм сигурен, че ще дойде.

– Защо?

– Не ми се води дълбок разговор за Пени точно в този момент.

– Нямам проблем с това.

– Ако мама не се появи скоро, ще изтърве речта на татко.

– Той няма да държи реч, нали? – попита Ети. – Не може.

– Може.

Едва няколко минути по-рано хамбарът се усещаше неудобно празен с разпилени групички и големи пространства между тях. Сега имаше достатъчно хора, за да се наложи тя да си проправи път между тях, за да стигне до баща си.

Алек Солтър беше облечен с костюм, почти кичозен, в кафяв цвят с бели тънки линии и синя вратовръзка с извиваща се червена шарка. Когато Ети се приближи, видя, че той разговаря с бащата на Грег, Дънкан Акърли, и още един мъж, когото не познаваше. Алек обви ръка около раменете ѝ. Изглеждаше така, сякаш тъкмо влиза – лицето му беше зачервено, а бледокестенявата му коса беше леко наелектризирана. Усещаше се силна миризма на лавандула и цигари.

– Как е любимата ми дъщеря? – попита той.

Тя беше единствената му дъщеря и тази шега отдавна се беше изтъркала. Тя се размърда, за да го накара да махне ръката си.

– Виждал ли си мама?

– Дойдох направо от работа – каза той, без да дава какъвто и да е знак за притеснение.

– Трябваше вече да е тук.

Изражението му беше леко развеселено и леко презрително.

– Това е право на жената, не е ли така?

– Имаш предвид, да закъснява? – попита Ети. – Мислех, че сексисткият израз е за променянето на мнението.

– Няма да бъдеш скучна, нали?

– Найъл каза, че ще държиш реч. Не може да го направиш, преди мама да е дошла.

– Защо не? Вероятно вече е чувала всичко. – Алек погледна часовника си. – Ако не е тук до петнайсет минути, започвам. Ако я пропусне, може да ѝ я опишеш.

Алек приключи разговора, като отново се обърна към приятелите си, но Дънкан се отдръпна. Той беше рус и с изразени кости, а когато се наведе към Ети, тя можеше да види лицето си в очилата му с рогова рамка.

– Здравей, Ети. Добре ли си?

– Виждал ли си мама?

– Не и от обяд. Дойде да вземе допълнителни купи и черпак. Опита ли да ѝ звънеш?

– Това е хамбар – каза Ети. – В тях не се намират телефони.

Имаше две големи дървени врати в единия край на хамбара. Някога, преди много години, оттук вероятно са прибирали и извеждали кравите. На другия край имаше по-малка врата, която водеше към поляна отзад. Ети направи още един знак на приятелите си да изчакат и излезе през този изход към мрака. Удари я декемврийският студ. Оттук можеше да види блясъка на широката река.

Мирис на марихуана се понесе към лицето ѝ от далечната тъмнина и тя видя издйническата светлина от огънче.

– Оли – каза тя.

Един от силуетите се обърна към нея.

– Какво правиш тук? – попита той, сякаш тя беше малко момиченце, което се натрапва в играта на големите.

Това ѝ се стори жестоко. Обикновено бяха много близки, но понякога, когато той беше с приятелите си, я отблъскваше. Оли беше на деветнайсет, малко над три години по-голям от нея, и те винаги бяха банда от двама в семейството. Беше завършил училище през юни и пътува няколко месеца. Следващата година щеше да отиде в университет, и то не кой да е университет, а този на Нюкасъл – почти толкова далеч от Съфолк, колкото беше възможно да се стигне. Ети се ужасяваше от този момент, защото щеше да остане сама вкъщи.

– Чудех се къде е мама.

– Откъде да знам аз?

Тя погледна момчетата с Оли. Разпозна двама от випуска му, както и Морган Акърли – вторият син на Дънкан. Той беше по-малък от останалите. Всъщност беше от випуска на Ети, въпреки че не можеше да се каже, че са приятели. Той беше умен, задръстен и болезнено неуверен.

– Не мисля, че е тук – каза Ети. – А татко всеки момент ще държи реч.

Оли се усмихна бавно.

– Може би това е причината тя да не е тук. – Той вдигна цигарата. – Още малко от това и ще бъде все едно не съм тук.

– Може ли малко?

– Твърде малка си.

– Не е като да не съм пробвала и преди.

– Тогава вземи от някой друг.

Ети се вбеси и засрами от тона му, но се насили да не отговаря.

– Просто е странно – каза тя вместо това. – От дни говори за това и направи толкова много. Не би го пропуснала.

Тя чу звъненето на чаша и как някой вика отвътре. Една фигура се показва на вратата.

– Трябва да влизате – извика някакъв глас. – Алек ще държи реч.

– Не може да е истина – изръмжа Ети. – Каза, че ще изчака няколко минути.

– Това е големият му момент – каза Оли. – Няма да чака никого.

Еди и Оли влязоха в хамбара, но не се бутаха през тълпата, а останаха в края, оперели гърбове в стената. Роби се провлочи и застана близо до Ети, в сенките. Тя усещаше топлината му и надуваше никотина и бирата. Побиха я тръпки. Усети и друго присъствие близо до себе си и се огледа. Отново беше Грег. Той държеше бутилка с бира.

– Виждал ли си я?

– Какво? – попита Грег.

– Майка ми.

– Не. – Той отпи от бирата. – Вероятно е тук някъде. Сигурно организира някаква специална изненада за Алек. Това би било типично за нея, да направи нещо специално, за което никой не би се сетил.

– Да изскочи от торта?

Той се усмихна и надигна бутилката още веднъж.

Оли се напушваше, Грег стабилно и тихо се напиваше, а тя се чувстваше ужасно трезва. Имаше чувството, че е на грешното парти. Беше време да тръгва.

– Може да се опиташ да ѝ позвъниш вкъщи – каза Грег.

Ети поклати глава.

– Вероятно си прав. Сигурна съм, че е тук някъде.

Тя пристъпи малко по-близо до Роби и той я хвана за ръка.

Баща ѝ започна да говори, но тя не разбираше какво казва и не го виждаше. Някой извика и той спря, а след това се появи над главите на тълпата, леко полюлявайки се. Той внимателно стоеше върху един стол.

Ети знаеше, че баща ѝ не е притеснен. Той не се притесняваше като повечето хора, че речта може да се обърка. Знаеше, че вероятно няма да стане така, а ако станеше, нямаше да го е грижа.

– Реших, че някой трябва да каже нещо при такъв повод – започна той. – И ако някой ще го прави, по-добре да съм аз. Очевидно това е празненство за рожден ден... – Тълпата се разсмя, но Алек не се усмихна. Той просто изчака шумът да утихне и продължи: – Скъпата жена все още не е пристигнала. Поне не и доколкото знам. Ако си тук, моля те, дай някакъв знак.

Той направи пауза и в помещението стана почти тихо. Ети усещаше как ръката на Роби гали нейната.

– Няма отговор – каза Алек накрая. – Но вярвам, че останалата част от семейството ми е тук. Децата ми. Потомството ми. Бижутата ми. Какво мога да кажа? Ето го Найъл, който се присъедини към семейния бизнес и чака да се пенсионирам. Вдигни си ръката, Найъл. – Това приличаше на някаква шега, но Алек все още въобще не се усмихваше. Изглеждаше, че Найъл се почувства неудобно, когато всички празнуващи се обърнаха към него.

– А след това по ред идва Пол, който се занимава... С какво се занимаваш, Пол? Учи нещо някъде. Къде си, Пол?

Ети виждаше Пол встрани, също до стената. Не можеше да различи изражението му, но знаеше какво ще е. Съсипан.

– След това е младият Оливър. Как да го опиша? Артистичен. Креативен.

– Казва го така, сякаш е лошо нещо – измърмори Оли в ухото на Ети.

– Оли, покажи се.

Оли вдигна ръката си, а лицето му беше почти толкова огненочервено, колкото косата му.

– Добре, Оливър, вече може да свалиш ръка. И накрая, на последно място, или по-скоро искам да кажа накрая, но не на последно място – моето малко цвете, спокойствието на старините ми, което носи всички очарователни женствени благословии в къщата на Солтър – дъщеря ми Елизабет. Къде е тя? Къде си? Покажи се.

За момент Ети се чувства доволна, че майка ѝ не е тук, за да стане свидетел на това. Въобще нямаше да ѝ хареса. Тя отстъпи от Роби и бунтарски кръстоса ръце пред гърдите си, като се извърна от баща си. В другия край на хамбара видя Роза и Ким да се хият и да въртят очи театрално. Направи им гримаса.

– Вижте я – продължи Алек. Ети усети как бузите ѝ горят, когато някои от празнуващите всъщност я погледнаха. Не беше сигурна дали горят от срам или просто от гняв. – Не е ли като картинка? Но не гледайте твърде отблизо. Помнете, че е само на петнайсет и има трима по-големи братя. – Той направи пауза. – Докъде бях стигнал? О, да, на петдесет години съм. Петдесет. Половин век. Защо някой реши, че това заслужава празнуване? Както и да е, благодаря, че дойдохте.

Речта внезапно свърши. Алек слезе от стола си. Имаше малка вълна от аплодисменти и някой започна да пее „Честит рожден ден“, но хората не го последваха.

– Задник – каза Оли в ухото на Ети.

– Къде е тя?

– Може ли вече да тръгваме? – попита Роби.

Танците започнаха. Ети не издържаше на гледката. Дънкан галантно се опитваше да изкара хората на дансинга. Той завъртя Мери Торн в кръг и после се опита да я подхвърли, но нещата се объркаха и те се преплетоха. Той избухна в смях, докато тя оправяше роклята си, а съпругът ѝ, Джери, стоеше сам в едната страна на хамбара и ги гледаше намръщено над бирата си.

А баща ѝ сякаш беше изчезнал.

– Хайде да тръгваме – каза Роса. – Останалите вече ще са на върха. Това е наистина скучно.

Имаше парти за завършването на срока в къща, в покрайнините на Гленстед. Родителите ги нямаше и всички щяха да бъдат там. Ети беше убедила Ким и Роса да се отбият на празненството на родителите ѝ по пътя.

– Дайте ми няколко минути – каза тя. – Докато мама дойде, да види, че съм се появила. Тогава ще тръгнем.

Известно време тя и компанията ѝ танцуваха иронично на *Abba*. Ети обичаше да танцува, но не там, с неудобното усещане, че баща ѝ и приятелите му ги гледат, а те изнасят представление какво е да си тийнейджър, като показват на хората на средна възраст и на по-старите какво е да си млад и безгрижен.

Дънкан профуча покрай тях, като диво размяташе ръце над главата си.

– Имам касетка – каза Роби. – Дали да не разтърсим малко нещата? Как мислиш? *My Bloody Valentine*²? Да им гръмнем главите?

– Предпочитам просто да тръгваме – каза Ким. – Ти каза само час. Ще изтървем забавното.

Ети се поколеба. Тя мерна Пол, който изглеждаше съсипан, и през нея премина вълна от гняв.

– Вие тръгвайте – каза тя. – Ще дойда възможно най-скоро.

Донякъде тя очакваше те да се противопоставят на това, но не го направиха – просто свиха рамене и кимнаха. Ким обви ръце около нея и я прегърна твърде силно.

– Ще се оправяш ли?

– Разбира се.

– Ще се видим много скоро. – Тя побутна Ети и хвърли многозначителен поглед към Роби. – Ще бъде страхотна вечер.

Ети ги наблюдаваше как си тръгват, след това си проправи път по края на хамбара, а очите ѝ смъдяха от цигарения дим. Продължаваше да си мисли, че майка ѝ изведнъж ще се окаже там, с вълнистата си руса коса, падаща на раменете ѝ, облечена с червената рокля, с която изглеждаше като филмова звезда, ухаеща на *Chanel* и с трапчинки в бузите от усмивката ѝ.

² Ирландско-английска рок група, формирана през 80-те. – Бел. прев.